

SANTA COLOMA DE FARNERS QUAN VA NÉIXER SALVADOR ESPRIU, RESSÒ n° 302, 2000

Amb motiu de la celebració dels quinze anys de la mort del poeta Salvador Espriu vaig escriure aquestes ratlles que es repartiren a tots els que s'acostaren a la Plaça Farners el passat dissabte 26 de febrer, lloc i dia en què se li va retre un petit homenatge. Valgui ara per recordar-lo en la revista del poble. Un aclariment: certs rumors correghueren que la casa on hi ha col·locat el bust del poeta no és realment en la que va néixer. Fonts orals fidedignes m'han confirmat que és la mateixa i en el Padró d'habitants de 1910 hi consta el notari Espriu domiciliat en el n° 40 (actual 38), al costat dels Boix (n ° 42, actual 40). O sigui que sembla ser que és la mateixa casa la del bust i la del naixement. Tanmateix no té més importància: hauria estat el mateix poeta en un n° o en l'altre

L'any 1910 va arribar a Santa Coloma de Farners el notari Francesc Espriu el qual exercí en aquesta vila fins el 1915. El poble, de 4.700 habitants, era cap del Partit Judicial del que més endavant seria la comarca de La Selva, i basava la seva economia en l'explotació forestal (suro, cèrcols, dogues, bótes, carbó) i les activitats comercials i artesanes que li brindava la capitalitat, les fires i els mercats del dilluns. El poble tenia tretze espardenyereries, catorze barberies, dinou adroguereries, quatre cases de menjars, set cafès i onze tavernes. Els artesans més nombrosos eren els basters, els ferrers, les modistes i els fusters, mentre set advocats i set procuradors s'encarregaven d'allargar indefinidament els plets. Hi havia tres fàbriques de xocolata, dues de gasoses, sis d'esclops, dues de pastes per a sopes, quatre premses d'oli, quatre molins fariners i dues bòviles. El poble bullia d'activitat: en la dècada de 1890 s'havia construït la primera xarxa d'aigua potable, l'any 1895 es creava la cobla La Juvenil i el periòdic El Farnense; el mateix any començava a definir-se el Parc i Passeig de Sant Salvador; el 1897 arribava la llum elèctrica a les cases i carrers de la vila i per les mateixes dates els colomencs i forasters pogueren degustar les famoses galetes "Teules". Res d'estrany si pensem que hi havia 22 pastisseries!! L'any 1898 s'inaugurava el Círculo Cultural Columbense on si aplegava la flor i nata de la societat colomenca. Santa Coloma havia progressat i l'any 1906 obtingué el títol de ciutat.

Eren els temps en què s'escoltava cada dilluns, en el mercat, les excel·lències de la Pomada Panxo, creada i difosa pel colomenc Francesc Fontdevila. El notari Francesc Espriu devia estar cansat de veure'l acompanyat d'una orquestra i un lloro xerraire mentre obria en canal un porc per després poder-lo curar. L'any 1913, el del naixement

de Salvador Espriu, les aigües termals de Santa Coloma de Farners es convertien en el Balneari Martí, freqüentat de maig a octubre per barcelonins carregats de malalties, duros i manies i el mateix any el jove violinista colomenc Joan Frigola i Palau triomfava a la sala de Concerts de Viena i al Palau de la Música Catalana, mentre l'ajuntament inaugurava a l'hospital una nova sala per a malalts tuberculosos i es creava l'Asociación La Caridad, primer intent coordinat a Santa Coloma de Farners d'ajudar als pobres de la vila i als rodamóns pidolaires. L'any 1902, com una premonició de qui hi havia de néixer, l'ajuntament havia canviat el nom del C/ Nou i li havia posat el nom del poeta català de la Renaixença Jacint Verdaguer. Allí, bressolat pel poeta més insigne de Catalunya, en el nº 38 naixeria el deu de juliol de l'any 1913 Salvador Espriu i Castelló i un bust de bronze recorda en la mateixa casa tal efemèride. El 24 i 25 d'octubre de l'any del seu naixement, destí o atzar del gran poeta, l'ajuntament de Santa Coloma de Farners onejà la senyera en els seus balcons per demanar al govern espanyol que acceptés la Mancomunitat de Catalunya, primer intent de començar a recuperar el que ens havien tret l'onze de setembre de 1714 i pel que tant lluitaria Salvador Espriu, poeta català nascut a Santa Coloma de Farners.